

Andante

EKİM 2013 - Yıl 11 Sayı 84 - Fiyatı 7 TL

Türkiye'nin Klasik Müzik Dergisi - www.andante.com.tr

**Zorlu Center
Performans Sanatları
Merkezi ihtişamla
geliyor**

**İş Sanat'tan
"yıl boyu sanat,
yıl boyu festival"**

**Bilkent Senfoni'den
20. sezonuna
zengin program**

**Akingüç
Oditoryumu'nda
kültürler harmanı**

**Opera ve oda
müziğinin favori
adres: Süreyya
Sahnesi**

**2013-2014
sezonu
başlıyor!**

**İdil Biret 100'üncü
CD kaydını Andante'ye
anlattı**

**Emre Aracı bir İngiliz
arpistin İstanbul
seyahatini yazdı**

**Witold Lutoslawski
100 yaşında**

**Ankara, Bodrum,
Salzburg, Ghent'ten
konser-festival
izlenimleri**

**Borusan Kültür Sanat'ın
sezon teması: Beethoven**

ISSN 1303-7749
9 771303 774011

İÇİNDEKİLER | EKİM 2013

20

Şefik Kahramankaptan İznik'te 8 yıldır düzenlenmekte olan Uluslararası İznik Viyola Kampı'ndan gözlemlerini aktarıyor.

26

Kapak Konusu: Ülkemizde 2013-2014 konser-opera-bale-dans sezonu, devlete bağlı sanat kurumlarının kapatılmasını öngören yasa tasarısının ve sanata destek veren özel sermayenin kemer sıkma politikalarının gölgesinde bu aydan itibaren açılıyor. Toplanan kara bulutlara rağmen devlete bağlı ve özel sanat kurumlarımızın açıkladığı sezon programları "bundan iyisi can sağlığı" dedirtecek cinsten. Her zaman olduğu gibi yine en büyük görev, sanatı ve sanatçıyı korumayı bilen sanatseverlere düşüyor.

48

Emre Aracı E. Parish Alvars'ın İstanbul'u da içine alan Doğu ülkeleri seyahatini müzikle nasıl ölümsüzleştirdiğini anlatıyor.

52

Güray Başol, 100. yaşgününde anılan besteci Witold Lutoslawski'nin sanatını değerlendiriyor.

62

Serhan Bali Avrupa'nın önde gelen klasik müzik festivallerinden izlenimlerini aktarmayı sürdürüyor. Bali'nin bu sayıdaki durağı, Ortaçağ kentini masal diyarına çeviren Ghent Festivali.

68

Merve Kazakoğlu Schleswig-Holstein Festivali'nde sahneye çıkan klarinetçi ve besteci Jörg Widmann'ın konserinden zengin izlenimlerle ayrıldı.

BU SAYIDA NELER BULACAKSINIZ

4 Kulis

- *Hacettepe Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Murat Tuncer'den sanata ve Ankara Devlet Konservatuarı'na büyük destek
- *Opera sanatçısı bariton Mete Uğur aramızdan ayrıldı
- *Lions'lar İstanbul'da en iyi piyanisti seçecek

8 Resim İçinde Müzik I Zekeriya S. Şen

Jan Miense Molenaar, Aile Portresi

10 14. Uluslararası Antalya Piyano Festivali "Şehirde Müzik Var" sloganı ile başlıyor

12 Gençlerden Haberiniz Var mı? I Şefik Kahramankaptan

- *Bora Balci: Hollanda'da yükselen baritonumuz
- *Melis Aker: Washington'da dünya prömiyeri
- *Bartu Özsoy: En iyi Azeri yorumcusu

14 Benim Koleksiyonum I Ela Oktay

Konuk: Ece İdil

16 Ne Dinliyorlar? I Ela Oktay

18 Felemenk Diyarından I Armağan Ekici

Utrecht'te eski müzik festivali

19 Konser Sahnelerinden I Tufan Türenç

Fazıl Say'ı Bodrum'da tam 7 bin kişi izledi

22 İdil Biret ile Paul Hindemith üzerine söyleşi I Güray Başol

24 Evde Müzik Keyfi I Deniz Banoğlu

Evde Müzik Keyfinde Budapeşte'den

genç bir ses: Tulu İçöz

32 Özgür Aydın ile İş Sanat açılış konseri üzerine I Ahu Ünalp

REHBER

54 Piyano Kliniği I Buğra Gültekin

55 Çalgı I Tolgahan Çoçulu

56 Audio & Video I Hadi Özyaşar

58 Konser-Opera-Bale-Dans I Eleştiriler

70 Kayıt Masası

İdil Biret'ten yüzüncü kayıt

Dünyaca ünlü piyanistimiz bugüne kadar milyonlarca satan albümlerine önümüzdeki ay bir yenisini daha ekliyor. Alman besteci Paul Hindemith'in piyano ve orkestra için tüm eserlerini ilk kez bu çalışmada bir araya getiren Biret, Hindemith'i ve bu önemli projeyi Andante'ye anlattı.

Güray Başol

güray.basol@andante.com.tr

Paul Hindemith'in piyano ve orkestra için eserlerini kaydetme projesi nasıl doğdu?

2009 yılı sonbaharında okul öğrencilerinden oluşan Yale Senfoni Orkestrası, Türkiye'deki Yale Üniversitesi mezunları tarafından konser vermek üzere ülkemize davet edildi. Eşim Şefik Büyükyüksel, mezunu olduğu bu okulun orkestrasına beni solist olarak önermesiyle başlayan müzik yolculuğunun, Hindemith'in piyano ve orkestra için tüm eserlerini kayıt etme projesine kadar uzanacağını ilk başta kendisi de tahmin etmemişti. 2010 yılında resital vermek üzere gittiğim Yale Üniversitesi'nde Orkestranın şefi Toshi Shimada ve menajeri Brian Robinson ile gerçekleşecek konserlerin programı üzerine konuştuk. 1930'lu yıllarda modern Türkiye'nin kuruluşunda müzik üzerine Ankara'da çalışmalarda bulunduktan sonra 1940-1953 yılları arasında Yale Üniversitesi'nde ders vermiş Paul Hindemith'in bir eserinin de programa alınmasına karar verildi. Benim Chopin'in 2. Piyano Konçertosu'nu seslendirdiğim konserde orkestra ikinci yarıda Hindemith'in **Weber'in Teması Üzerine Senfonik Metamorfozlar** isimli çalışmasını seslendirdi. Türkiye'deki konserlerin çok başarılı geçmesinin ardından New Haven'daki Woolsey Konser Salonu'nda 18 Şubat 2012'de, Hindemith'in piyano ve yaylı çalgılar orkestrası için **Four Temperaments**'i ve Liszt'in 1. Piyano Konçertosu'nu seslendirmem kararlaştırıldı. Bunu takiben, Hindemith'in iki eserinin de IBA etiketiyle yayınlanmak üzere kaydedilmesi öngörüldü. Görüntülü kayıtları da yapılan bu konserin ardından gerçekleştirilen kayıtların üstün kaliteli olması üzerine, yakın zamanda Wittgenstein arşivinde bulunan Sol El için Piyano Konçertosu dahil, diğer üç piyano konçertosunun da kaydedilerek "Hindemith'in Bütün Konçertoları" adı altında yayınlanması kararlaştırıldı. Hem ABD, hem de Türkiye'de çok önemli çalışmalar yapmış olan bestecinin 50'nci ölüm yıl dönümünde Türk piyanist ve Amerikan orkestrası ile Aralık 2012 ve Ocak 2013'de bu kayıtlar gerçekleştirildi. Proje hakkında bilgi sahibi olan Klaus Heymann da bu kayıtların Naxos etiketi ile yayınlanmasını istedi. Bu yılın Ekim

Dünyaca ünlü sanatçımız İdil Biret'in Naxos'tan çıkan kayıtları bugüne dek milyonlarca adet sattı.

ayında 2 CD olarak piyasaya çıkacak olan albüm, Hindemith'in piyano ve orkestra için eserlerinin ilk defa bir arada toplanacağı bir çalışma olmasının yanı sıra benim de yüzüncü albümüm olacak.

Hindemith'in 1924 yılında bestelediği piyano, yaylı çalgılar dördlüsü ve üflemliler için iki numaralı oda müziği yapıtı aklımıza Alman besteci J.S.Bach'ın Brandenburg Konçertoları'nı getiriyor. Yine ilk yıllarında bestelediği oda müziği yapıtlarında değişik çalgıları bir arada kullandığını görüyoruz. Piyano, üflemliler çalgıları ve iki arp için bestelediği oda müziği yapıtını buna örnek verebiliriz. Sizce bu yapıtlar da yeni-klasik etkiler taşıyor mu? Ayrıca, Alman geleneksel müziğinden etkilenen Hindemith, 1934 yılında Nazi propaganda sorumlusu tarafından "atonal gürültücü" ilan edilmişti. Schönberg'in de Hindemith ile aynı dönemde piyano konçertosunu bestelediğini görüyoruz. Sizce Hindemith'in konçertoları atonal çizgiye ne kadar yakın?

Büyük bir zekâ ile yazdıkları için Hindemith'in eserleri iyi tınlar. İlk icrasından itibaren dinleyicilere yabancı gelmez. Ancak bu karmaşık bestelerin doğru anlaşılması hiç de kolay değildir. Hindemith'in yazı tarzı hem geçmişi hem de yaşadığı zamanı hatırlatır. Yani Hindemith geçmişi inkâr etmeden zamanının da sözcüsüdür. Kullandığı kontrpuan yazı stili her tür ses karışımını mümkün kılar ve bu şekilde yepyeni bir tonalite fikrini bizlere sunar. Melodinin armoniye olan bağımlılığından kurtarıp kontrpuan yolu ile polifoni ve sesler arasında tam bir hareket özerkliğine ulaştırır. Bestecinin karışık stilini bu şekilde tarif edebilirim.

2002 yılında bulunan Sol El için Piyano Konçertosu da albümünüzde

yer alıyor. Paul Wittgenstein'in siparişi üzerine bestelenen yapıt, yine kendisi için bestelenen Prokofiev'in 4. Piyano Konçertosu gibi bu yorumcu tarafından hiç seslendirilmedi. Sizce bunun sebebi eserin teknik zorluğu mudur?

Birinci Dünya Savaşında sağ kolunu kaybeden piyanist Wittgenstein, Richard Strauss, Ravel, Hindemith ve Prokofyef'e sol el konçertoları ısmarlamış. Kabul etmek gerekir ki Paul Wittgenstein için bestelenen konçertoların hepsi de ayrı güzelliktedir. Bu konçertoları icra etmek için belirli bir müzikal ve teknik seviyeye sahip olmak gerekir. Ancak Ravel'in sol el konçertosu, piyano repertuvarının en özgün ve önemli eserlerinden biri olup repertuvarda ayrı bir yeri vardır. Bu nedenle Wittgenstein'in bu konçertoyu seçerek çalışmasına şaşırmamak gerekir. Hindemith'in sol el konçertosunun ilk iki kısmında piyanonun daha çok vurgulu bir çalgı gibi kullanıldığını görüyoruz. Özellikle birinci bölümdeki ritimler bazen Karadeniz'in uzun havalarını hatırlatıyor. İkinci bölüm ise daha lirik olup piyano ve İngiliz kornosu arasında geçen bir düetten oluşuyor. Üçüncü bölümde ise yine ritmik ve parlak elemanlar ön plana çıkıyor.

Ekim ayında 2 CD halinde piyasaya çıkacak albüm Hindemith'in piyano ve orkestra için eserlerinin ilk defa bir arada toplandığı bir çalışma olacağı gibi benim de 100. albümüm olacak.

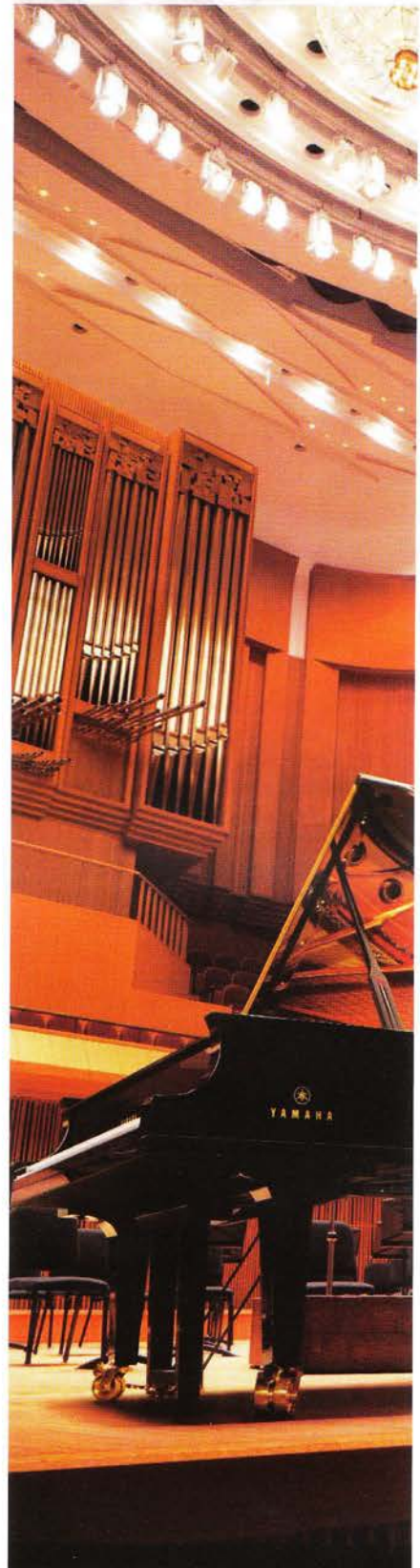
Haklarının tümü Wittgenstein'a ait olduğu için bu eser ne basılabildi ne de eserin başka bir piyanist tarafından çalınmasına izin verildi. 2002 yılında Wittgenstein'in eşinin ölümüyle birlikte, bestelendikten 81 yıl sonra ortaya çıkması ne kadar önemli ise, icracıların ve dinleyicilerin bu ilginç eserden bunca yıl mahrum kalmış olmaları da bir o kadar büyük talihsizliktir.

1935-37 yıllarında Hindemith'in Ankara'daki çalışmaları üzerine hazırladığı 3 rapor Almanya'da sizin girişiminizle yayımlandı. Bu raporların Türkiye için önemi nedir?

Sadece müzik üzerine yaptığı yayımlarla Almanya'da öne çıkmış bir yayınevi olan Staccato Verlag bizzat Hindemith'in el yazması olan raporları yayımladı. Bunlar, Cumhuriyetin ilk kadrolarının klasik müzik sanatına verdiği önemi göstermesi bakımından çok önemlidir.

Raporları, Türklerin ve Almanların Cumhuriyetimizin ilk döneminde yapılan kültür atımlarını öğrenmeleri ve bugün içinde bulunduğumuz durumla kıyaslamalarına imkân verecek olması nedeniyle önemsiyorum. A

doremusic
Türkiye'nin Müzik Akademi

do-re.com.tr
destek@do-re.com.tr
0 212 236 57 13
facebook.com/doremusicofficial
twitter.com/doremusic

İstanbul'da opera ve oda müziğinin favori adresi

Süreyya Operası Sahnesi

Kadıköy Belediyesi Süreyya Opera Sahnesi müzikseverlere, opera/bale izleyicilerine bu yıl da müzik sanatının pek çok nitelikli eserini sunmaya hazırlanıyor. Süreyya Sahnesi'nde Devlet Opera ve Balesi tarafından icra edilecek lirik/dramatik temsillerin yanı sıra artık gelenekselleşen "Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası Oda Müziği Konserleri" bu yıl da yeniliklerle sürecek. Oda müziğinin zengin repertuarından çok sayıda örneğin izleyiciye sunulacağı 2013-2014 sezonunda "Fuaye Konserleri" ve "Bir Şölendir Opera" dizileri, meraklılarıyla buluşacak.

Yeni sezonda yeni etkinlikler

Mevsimi senfonik konserlerle başlayan Süreyya Operası Sahnesi, Almanya'dan Buxtehude Gençlik Senfoni Orkestrası'nı ve ardından iki konserle Camerata Saygun Oda Orkestrası'yla solistlerini ağırlayacak. Borusan ve Kadıköy Belediyesi işbirliğiyle gerçekleştirilecek olan ünlü piyanist Rudolf Buchbinder'in 7 konserlik ilginç resital dizisinde Avusturyalı yorumcu Beethoven'in 32 sonatının tamamını Türkiye'de ilk defa ardı ardına seslendirecek. Yılın "ilk"leri arasında yer alan Rossini'nin *La Cenerentola (Külkedisi)* operası, Kadıköy Belediyesi'nin de katkılarıyla Devlet Opera ve Balesi tarafından ilk defa sahnelenecek.

Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası'nın 2013 yılında düzenlediği 15-26 yaş grubu genç piyanistler yarışmasında ödül alan üç piyaniste ayrılan özel resital gecesi ise 27 Nisan Pazar günü düzenlenecek. Birincilik ödülünü kazanan Orçun Yıldırım ile ikincilik ödülünü paylaşan Ecem Alnaçık ve Atakan Oyal zengin bir piyano şöleni sunacak.

Geçen yıl üst kat fuayesinde düzenlenen "Türk Operasında Dekor Resimleri" sergisi, çeşitli çevrelerden gelen istek ve öneriler üzerine bu yıl tekrarlanacak ve

Ekim-Kasım ayları boyunca ziyarete açık tutulacak.

Oda müziği konserleri dizisi

Kemancı Hande Özyürek, piyanist Fedele Antonicelli ve çellist David Pia'dan oluşan Trio Gradiya, 7 Ekim akşamı mevsimin ilk oda müziği konserini verecek. Programlarının tamamını Beethoven'in ünlü yaylı çalgılar dördlülerine ayıran Borusan Quartet ise bu yıl 4 konser ile büyük bestecinin 16 dördlüsünün 12'sini icra edecek. Ekim ayında yapılacak fuaye dinletisinde ise Duo Kırtıl izleyicilere ilginç bir program sunacak.

Orkestra konseriyle başlayacak olan Kasım ayında Camerata Saygun'un usta çalgıcıları barok eserlerden oluşan ve solistlerin de yer aldığı bir program icra edecek. Burçin Büke-Cana Gürmen piyano ikilisiyle Yaz Baltacıgil ve Müşfik Uzun'un katılımıyla oluşan dördlü, çağdaş besteci-lerden caz esintilerini yansıtan bir dinle-tiyle izleyicinin karşısında olacak. Ankara Üniversitesi Solistleri Yaylı Çalgılar Dördlüsü ise viyolacı Ruşen Güneş'le klasik eserlerden oluşan bir program icra edecek.

Opera sanatının teşviki ve özendirilmesi amacıyla yurtdışında

mesleklerini sürdüren Türk solistlerin her yıl Türkiye'de de konserler vermesini sağlayan Sedat Gürel-Güzin Gürel Sanat ve Bilim Vakfı'nın yine değerli şancıların katılımıyla düzenleyeceği özel Wagner ve Verdi gecesi ise Aralık'ta izlenebilecek.

Yılların klasik ikilisi Ayla Erduran ve Ayşegül Sarıca'nın birlikteliği ise, her zaman olduğu gibi heyecan verici bir konser olacak.

Türk Operası'nın ilk temsillerinden biri olan *Tosca*'da yer alan, ülkemizin ilk kadın opera solisti Semiha Berksoy, kızı Zeliha Berksoy'un Puccini'nin *Tosca*'sını anlatacağı 15 Aralık'taki "Bir Şölendir Opera" etkinliğinde anılacak.

Barok ve romantik dönem eserlerle birlikte Özkan Manav'ın Trio'sunu da icra edecek olan Ulucan Kardeşler Üçlüsü, değişik bir oda müziği grubuyla piyanist Zeynep Üçbaşaran, üflemeli çalgılar beşlisi Camerata Smyrna, Süreyya Operası'nda sahneye çıkacak isimler arasında olacak. Tuluğ Tırpan, Nilgün Yüksel, Beste Tıknaç, Dilbağ Tokay, Onur Özkaya'dan oluşan beşli ise Süreyya'nın yılbaşı konserinde Schubert'in ünlü *Alabalık Beşlisi*'ni yorumlayacak.

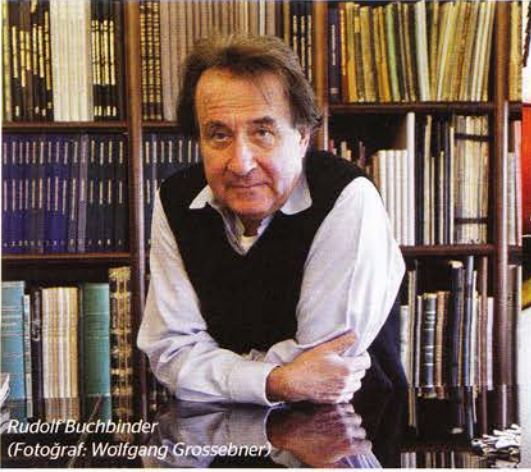
2014 yılının ilk konserinde sahneye çıkacak Arkas Trio, besteci Kamran İnce'nin topluluk için bestelediği yeni eseri icra edecek. Oda orkestrası eşliğinde barok dönem eserlerinden oluşan bir program çalacak olan Cihat Aşkın, "Brahms Akşamı" adlı özel programıyla İris Şentürker-Pelin Halkacı Akın ikilisi ve bariton Mesut İktu'nun önderliğinde kıdemli orkestra şefimiz Gürer Aykal için düzenlenecek özel saygı gecesi, Ocak ayının konserleri arasında yer alıyor.

Şubat ayının "Bir Şölendir Opera" adlı etkinliğinde Saint-Exupéry'nin *Küçük Prens* adlı eserinin opera versiyonu Ali Poyrazoğlu tarafından izletirilip yorumlanacak, Borusan Quartet üçüncü Beethoven dördlülerini gecesini gerçekleştirecek. Ayın ikinci "Bir Şölendir Opera" etkinliğinde ise Mesut İktu'nun anlatımıyla Mussorgski'nin *Boris Godunov* operası izlenebilecek. Piyanist Kemal Cem Yılmaz'ın barok ve romantik dönem eserleri yorumlayacağı fuaye konserini,

Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası Sahnesi

Rudolf Buchbinder
(Fotograf: Wolfgang Grossebner)

Nil Kocamangil

Gülrü Ensari

Sevil Ulucan

Borusan Quartet

Ruşen Güneş

Suna Kan-Cana Gürmen ikilisinin konseri izleyecek.

Hayli yoğun bir programa yer verilen Mart ayında piyanist Jerfi Aji'nin piyano literatüründen oluşturduğu renkli konser; Ece Demirci, Sevil Ulucan ve Rahşan Apay'dan oluşan üçlüye Nilay Karaduman-Beste Tıknaz ikilisinin katılımıyla düzenlenecek "Şostakoviç Akşamı"; Borusan'ın işbirliği ve girişimiyle Avusturyalı piyanist Rudolf Buchbinder'in 15, 16, 18, 19, 21, 22 ve 23 Mart günlerinde bestecinin tüm piyano sonatlarını peş peşe yorumlayacağı resital dizisi; Şirin Pancaroğlu, Zeynep Keleşoğlu ve Onur Öz-kaya üçlüsünün Nino Rota'nın eserlerine yer verdikleri oda müziği akşamı; Metin Ülkü-Can Okan piyano ikilisinin 20. yüzyıl eserlerinden oluşan iki el ve dört el piyano resitali; viyolonselci Dorukhan Doruk ve piyanist Gülrü Ensari'nin Fransız ve İspanyol duyarlılığını yansıtacak konseri izlenebilir.

Nisan ayında, ülkemizin genç bestecilerinden çıkmış yeni eserlerin seslendirileceği, yedinci kez düzenlenecek "Sesin Yolculuğu" konser dizisi tüm gün boyunca izlenebilecek. Piyanist Emre Şen'in düşünsel anlayışıyla yorumlayacağı barok ve romantik dönem eserleri içeren konseri; çellist Nil Kocamangil, piyanist Güray Başol ve klarinetçi Çağdaş Engin'in klasik eserlerden oluşan dinletisi; fuaye konserlerinde piyanist ve eğitimci Birsan Ulucan'ın yetenekli öğrencilerinden "Sıcak Çikolata" projesi; Kadıköy Belediyesi'nin Kuğu Müzik ve Fazioli Piyanoları işbirliğiyle düzenlediği "Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası 2013 Ulusal Piyano Yarışması"nda birincilik ödülünü kazanan Orçun Yıldırım ile ikincilik ödülünü paylaşan Ecem Alınayık ve Atakan Oyal'ın ortak konseri ve bu konserin bitiminde Borusan Quartet'in bu yılki son Beethoven dörtlüleri dizisi yer alacak.

İdil Biret'in felsefe ve edebiyat çağrışımlarıyla farklı bestecilerin eserlerinden oluşan "fantezist" resitali ile başlayacak olan Mayıs ayı Suna Kan, Cana Gürmen ve Dorukhan Doruk'tan oluşan trio konseri ile devam edecek. Hakan Şensoy ve oda müziği grubu Ensemble Architect'Türk'ün Bach ve Mozart eserleriyle Yalçın Tura'nın oyun havalarını seslendireceği konser;

Güher ve Süher Pekinel kardeşlerin 19 Mayıs'ın anlamını düşünerek yürütmekte oldukları "Dünya Sahnelerinde Genç Yetenekler" projesinin bu yılki konseri; Camerata Saygun Oda Orkestrası'ndan mevsim kapanış konseri Mayıs ayında izlenebilecek.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Devlet Konservatuvarı 1-2 Haziran'da ve İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı 3-4 Haziran'da Süreyya Operası sahnesinde opera ve bale temsilleri verecek.

İDOB'un Süreyya Operası temsilleri

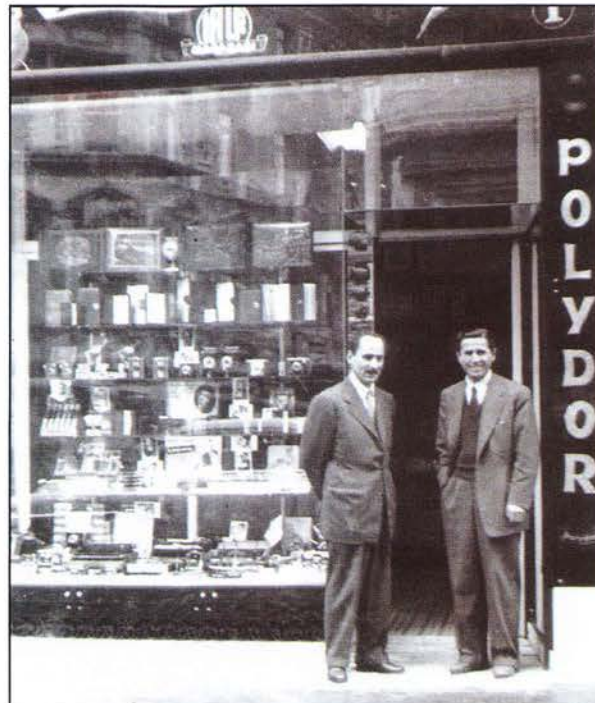
3 Ekim'de Benjamin Britten'in operası *Kötülüğün Döngüsü* ile başlayacak olan İDOB'un temsillerinde ilk bale gösterisi olan *Genç Werther'in Acıları* 11 Ekim'de ve ilk çocuk müzikli-dans oyunu olan *Fındıkkıran* 13 Ekim'de izleyicileri buluşacak. İDOB'un Verdi Yılı'na özel olarak hazırladığı, bestecinin *Giovanna d'Arco* operası konsertant formda seslendirilecek. Mevsim 31 Mayıs'ta *Hürrem Sultan* balesiyle son bulacak.

Kötülüğün Döngüsü, *Hoffmann'ın Masalları*, *Wolfgang ve Lorenzo*, *Yusuf ile Züleyha*, *La Cenerentola*, *Aşk İksiri*, *Midas'ın Kulakları*, *Giulio Cesare*, *Opera Müdürü-Önce Müzik Sonra Söz* ve *Ariadne Naksos'ta*'dan oluşan bu yılın opera repertuarı; *Afife*, *Genç Werther'in Acıları*, *Giselle*, *DansMavi*, *Hürrem Sultan* ve çocuklar için *Fındıkkıran* bale eserleri, *Kitap Aşkına!* ve *Mozart-Küçük Dâhi* çocuk müzikalleri, "Dans Haftası"nda bale gösterileri, yılbaşı-bahar konserleri ve sezon içinde iki kez icra edilecek olan Beethoven 9. Senfoni ile İDOB izleyicisiyle kucaklaşacak.

İKSV Konserleri

İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından düzenlenen İstanbul Uluslararası Müzik Festivali'nin bazı konserleri son beş yıldır Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası sahnesinde de veriliyor. Önümüzdeki yıl Festival döneminde bazı konserler yine Kadıköy Belediyesi Süreyya Operası sahnesinde yer alacak. A

www.sureyyaoperasi.org

Tünel Galipdede Caddesi No:1
Beyoğlu 34430 İstanbul, Turkey
T: +90 212 293 77 39
info@laleplak.com

Witold Lutoslawski'nin 100. yaşgünü

Witold Lutoslawski, Polonyalı yurttaşları Fryderyk Chopin ve Karol Szymanowski gibi halk müziğini kullanarak kendine özgü karakterde bir müzik dili yaratmış, müzikte duygunun her zaman en uçtaki hedef olduğunu söyleşilerinde dile getirmiştir. Yazarımız, 2013 yılında 100'üncü doğum yıldönümünde tüm dünyada anılan Witold Lutoslawski'nin müziğinin temel ilkeleriyle başlıca eserlerini tanıtıyor.

Güray Başol

güray.basol@andante.com.tr

25 Ocak 1913 tarihinde Varşova'da doğan besteci 6 yaşında piyanoya

Helena Hoffman ile başladı. 1926-1932 yılları arasında da Lidia Kmitowa ile keman çalışmalarına devam etti. Bestecilik eğitimi için 1928 yılında Witold Maliszewski'den özel dersler alan sanatçı, 1930 yılında piyano için Danse de Chimère'yi bestelemesinden iki yıl sonra Varşova Konservatuarı'nda Korsakov'un öğrencisi olan Maliszewski'nin sınıfında bestecilik eğitimini sürdürdü. 1931 yılı ise Varşova Üniversitesi Matematik Bölümü'ne başladığı yıl oldu. 1938 yılında bestelediği Senfonik Varyasyonlar kariyerinin ilk meyvelerindendir ancak bu kariyeri II. Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle birlikte kesintiye uğrar. İşgal altındaki Varşova'da kafelerde piyanist olarak çalışarak hayatını sürdürmeye çalışır. En önemli eserlerinden biri olan 2 Piyano için Paganini Varyasyonları, savaş döneminde bestelediği tek eseridir. İlk eserlerinden Birinci Senfoni ve Yaylılar için Uvertür'ü yeni-klasikçi çizgiler barındırdığı gibi Küçük Süit ve orkestranın ses kapasitesini en üst düzeyde kullandığı Orkestra için Konçerto'da Polonya folklor müziği etkilerini hissettirmeye başlar. Özellikle II. Dünya Savaşı sonrasında sosyalist gerçekçi politikanın işgal altındaki Polonya'da benimsenmesi, klasik formlarda folklorik

eserlerini bestelediği döneme denk gelmektedir. Orkestra Konçertosu'nda kullandığı folklorik müziğin evrensel hale gelmesi ve folklorik müzik ile romantik müziği bir arada kullanma fikri hakkın-

da ise şöyle diyecektir Lutoslawski:

"Kelime olarak romantizm bana hiçbir şey ifade etmiyor. Kısacası benim için müzik, romantik olmaktan öte duygusaldır çünkü romantik dersek 19. yüzyıla gön-

derme yapmış oluruz. Folklorik müzik ile ilgilenmeye başladığım dönemde Szymanowski gibi birçok besteci popüler temaları alır ve onları kısaltarak kullanırdı. Benim için ise folklorik müzik Hindemith'in Gebrauchsmusik tanımlaması gibi daha çok işlevseldir. Küçük çocuklar için kısa piyano parçaları yazmak, şarkılar bestelemek özellikle savaş sonrası bir gereklilik haline geldi. Bu dönemde gerekli olduğu için folklorik müziğe paralel birçok eser besteledim. Yaptığım, kolay melodileri alışılmışın dışında armonize etmekte. Orkestra Konçertosu'nda ise folklorik temaları kullanmam hiç şüphesiz eseri halkın kolayca sevmesini sağlamıştır."

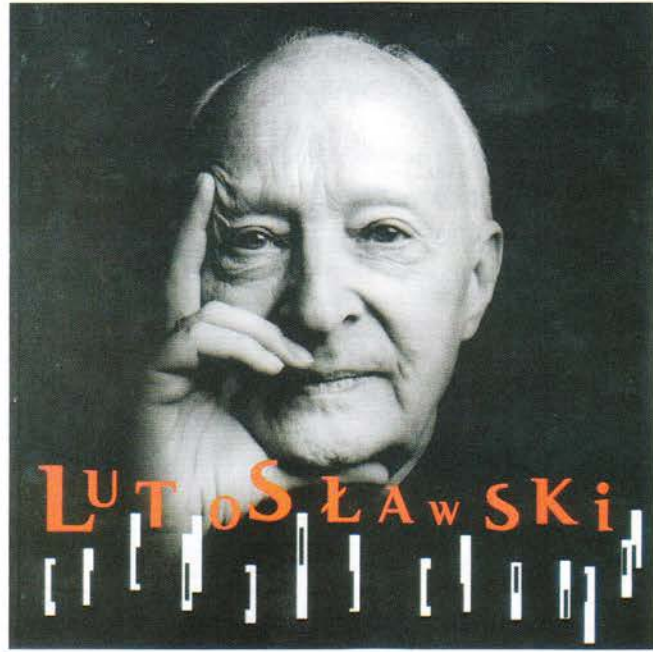
Kazimiera

Ittakowiczówna'nın şiirleri üzerine 5 şarkı ise bestecinin

12 ton müzik tekniğini dikey olarak kullandığı eserlerindendir. Dikey olarak 12 notanın sıralanmasıyla ortaya çıkan armonilerin birbiriyle olan bağlantıları da bestecinin daha sonraki eserlerinde kendine özgü bir müzik dili yaratmasına yardımcı olmuştur.

1961 yılında bestelediği *Jeux Vénitiens* ise Lutoslawski'nin bestecilik tekniğine getirdiği yenilikle öne çıkar:

"Kelime olarak romantizm bana bir şey ifade etmiyor. Kısacası benim için müzik, romantik olmaktan öte duygusaldır çünkü romantik dersek 19. yüzyıla gönderme yapmış oluruz."

Witold Lutoslawski (1913-1994)

Kontrollü Raslamsallık. Bu teknik ile ritmin içinde öğeler, belirlenen armoniler ve ses yükseklikleri dâhilinde icracı tarafından keyfi olarak belirlenir. 12 ton müziğindeki devamlı süregelen belirsizlik tehlikesine karşı düşündüğü bu teknik ile raslamsallığın getirebileceği kontrol kaybının önüne geçmek için eserin formunu ve karakterini kontrol altında tutmayı öngörür. 2. Senfoni, bu orijinal fikri barındıran eserlerindendir. Uzun bir süre bu tekniği kullanan besteci daha sonra bu motiflerin birbirine sürekli bağlanarak geliştirdiği tekniği önemli yapıtlarından **Chaines** 1, 2 ve 3'de uyguladı.

Eserlerindeki bazı pasajları icracıların özgürce davranmaları için uyguladığı bu teknik ile Lutoslawski müziğe yeni bir soluk kazandırır. Her ne kadar yarattığı yeni teknikte Schönberg'in izlerine rastlasak da Lutoslawski bir bestecinin her zaman kendinde olanı ortaya çıkardığını söyleyerek Schönberg'in etkisi altında kaldığını inkâr etmiştir. Kendisiyle yapılan bir röportajda bu yeni tekniği şöyle yorumlar:

"Seslerin yüksekliği, armoni ve melodinin birbirleriyle olan ilişkileri üzerine senelerce düşündüm. 12 sestem oluşan akorlar üzerine deneysel çalışmalarım beni bu akorları birbirine nasıl bağlayabileceğim üzerine çalışmaya itti. Ama bu bahsettiğim

çalışmanın kesinlikle 12 ton müziği ile benzerliği yoktur. Bu 12 sestem oluşan akorları birbirine bağlamak için gerçekli kuralları da keşfettim. Tüm bu teknik çalışmalar sonucunda 2. Senfoni'yi ve Jeux Vénétiens'i besteledim ancak yine de bu teknik ile yaptığım çalışmalar beni tatmin etmedi. 12 sestem oluşan akorlar ile elde ettiğim ses yoğunluğu yerine dokusu daha az yoğunlukta bir tını arıyordum. En sonunda 1979 yılında obua ve piyano için yazdığım eserde istediğimi elde ettim. O zamandan beri dokusu daha ince ve daha küçük eserler besteliyorum."

Lutoslawski'nin müziğindeki ritmik yapı altında yer alan raslamsal notalar ve notaların bütünselliği bize zengin bir renk paleti sunar. Debussy ve Ravel'in özellikle vokal ve çalgı için eserlerinde kullandıkları estetik anlayışına yakın bir çizgi izleyen besteci özellikle vokal eserlerinde temayı zengin armoni ile destekler. Müzik ve şiir arasındaki duygusal bağ kurmak için ifade zenginliğini ön plana çıkarır.

Hiçbir okula uzun süreli bağlı kalmayan Lutoslawski, 1962 yılından itibaren başta Berkshire Müzik Okulu olmak üzere birçok okulda bestecilik dersleri vermiştir. Polonya Besteciler Birliği, Serge Koussevitzky, Maurice Ravel, Sibelius, Ernst von Siemens gibi birçok prestijli ödülü bulan besteci Polonya'nın en yüksek nişanı olan Chevalier de l'Ordre de l'Aigle Blanc madalyasına sahiptir. İlk duyuşta kendi etiketini taşıyan bir müzik dilinde çalgının rolü sorulduğunda şöyle cevap vermiştir:

"Bir besteci çalgıyı takip etmeli ve onu iyi kullanmalıdır. Piyano konçertom 20. yüzyıl piyano tekniği ve geleneksel müziği buluşturmasıyla buna güzel örnek olabilir. Eserde Chopin, Brahms, Liszt görebilirsiniz, bunu bilerek kullandım. Bir nevi geleneksek müzik ile çağdaş müziği uzlaştırmak için. Piyano müziğine daha büyük yenilikler getirmek isterdim ancak piyano tekniğinin büyük tarihiyle bizlere miras kaldığını unutamayız" diyerek geleneksel müziğe bağlılığını teyit eder.

Kendine özgü bestecilik tekniğiyle orijinal bir müzik dili oluşturabilmiş Witold Lutoslawski, eserleriyle hiçbir okulun adı altında yer almadan, 20. yüzyılda herhangi bir müzikal yeniliğin peşinden gitmeden ve geleneksel müziğe de sırtını dönmeden kendi çizgisinde ilerleyen ve çağının üst sıralarında yer alan bir besteci olmuştur. A

EMI
CLASSICS

<http://emiclassics.com/>

Music From EMI

6 CD

100
BEST CHILLOUT CLASSICS

BEST 100 CHILLOUT CLASSICS
5099943320622 - 6 CD

6 CD

100
BEST OF THE
LONDON SYMPHONY ORCHESTRA

BEST 100 LONDON SYMPHONY ORCHESTRA
5099943323227 - 6 CD

ESSENTIAL

EMI
CLASSICS

Opera Divas

Over 2 hours of glorious operatic performances

ESSENTIAL OPERA DIVAS
5099972345221 - 2 CD

EMI Music
Turkey
www.emikant.com.tr
T: (0212) 244 56 44 EMI
<http://facebook.com/emimusicturkey>
<http://twitter.com/emimusicurkey>